

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7777350>

Accepted: 23.02.2023

3-6 Yaş Çocuklarına Hitap Eden Dergilerin Temel Fen Kavramları Açısından Analizi

Analysis Of Magazines Appealing 3-6 Years In Terms Of Basic Science Concepts

Keziban GÜNEY

Millî Eğitim Bakanlığı

keziban.gun@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-5874-2301>**Duygu Yalman POLATLAR**

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

duyguyalman@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9030-5814>

Özet

Okul öncesi dönemdeki çocuklar meraklı, araştırmacı, hayal güçleri kuvvetli ve sorgulayıcıdır. Çocukların bu merak ve araştırma duygularından yola çıkarak çevrelerindeki yetişkinler onların bilimsel bilgilerini artırabilir ve düşünme becerilerini geliştirebilir. 3-6 yaş arasındaki çocuklar yaşadıkları dünyayı, çevrelerini, bitkileri ve hayvanları ancak resimli dergi/kitaplar, hikâye kitapları ve masallar aracılığı ile anlayıp tanıyabilirler. Ancak bu şekilde çocuk daha önce hiç görmediği yeni nesnelere, canlıları ve doğayı eğlenceli bir şekilde görerek öğrenebilirler. Bu yaş grubundaki çocukların oldukça yüksek algı ve öğrenmeye açık oldukları düşünüldüğünde dergi ve kitaplarda sunulan kavramların çocuk gelişimi için ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılmaktadır.

Bu araştırmada 3-6 yaş çocuklarına hitap eden dergilerdeki fen kavramlarına yer verilmiş biçimi, oranları ve özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu ana amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemi kullanılarak 2016-2017 yıllarında yayın yapan çocuk dergileri ilk olarak taranmış ve 3-6 yaş çocuklarına uygun olan 7 dergi çalışma grubuna dahil edilmiştir. Temel Fen Kavramları ve Bilim Dergisi İnceleme Formu aracılığıyla bu dergiler 4 ana kavram doğrultusunda analiz edilmiş ve içerik özellikleri açısından konu, kahramanlar, dil ve anlatım alt başlıklarına göre betimsel analiz yapılmıştır. Araştırmanın en ilgi çekici sonuçlarından biri fiziksel bilimler ile ilgili konulara bütün dergilerde ya çok az ya da hiç yer verilmemesidir. Bilimsel araştırmalar okul öncesi eğitimi programlarının amaçlarından birinin de çocuklara madde, ısı, sıcaklık gibi fiziksel bilimlere ilk adımın atılması olduğunu bildirmektedir. Ancak inceleme konusu 7 çocuk dergisinde ele alınan konular fiziksel bilim kavramlarını yeterince desteklemediğini göstermektedir. Yaşam bilimleri

(%64,15), Sağlık (%19,48), Dünya ve uzay (%11,16) ve fiziksel bilimler (%5,19)'e yer verilmiştir. Konulara göre ise dergilerde en fazla hayvan (%30,90), sonra sağlık (%19,48) en sonda ekoloji (%15,84) alt başlıklarına yer verildiği tespit edilmiştir. 2016 ve 2017 yıllarında toplam 385 kavramın kullanıldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk, Çocuk Dergileri, Temel Fen Kavramları, Bilimsel Süreç Becerileri.

Abstract

Preschool children are curious, inquisitive, imaginative and inquisitive. Based on these curiosity and research feelings of children, the adults around them can increase their scientific knowledge and improve their thinking skills. Children between the ages of 3-6 can understand and recognize the world they live in, their environment, plants and animals only through illustrated magazines/books, storybooks and fairy tales. Only in this way can the child learn by seeing new objects, living things and nature in a fun way that he has never seen before. Considering that children in this age group are very open to perception and learning, it is better understood how important the concepts presented in magazines and books are for child development.

In this study, it was aimed to examine the way, rates and characteristics of science concepts in magazines that appeal to children aged 3-6. In line with this main purpose, children's journals published in 2016-2017 were first scanned using the qualitative research method, and 7 journals suitable for children aged 3-6 were included in the study group. Through Basic Science Concepts and Science Journal Review Form, these journals were analyzed in line with 4 main concepts and descriptive analysis was made in terms of content features according to the subtitles of subject, heroes, language and expression. One of the most interesting results of the research is that subjects related to physical sciences are given little or no coverage in all journals. Scientific researches state that one of the aims of preschool education programs is to take the first step towards physical sciences such as matter, heat and temperature. However, the subjects covered in the 7 children's journals under review show that they do not sufficiently support the physical science concepts. Life sciences (64.15%), Health (19.48%), Earth and space (11.16%) and physical sciences (5.19%) were included. According to the subjects, it was determined that the most animals (30.90%), followed by health (19.48%) and ecology (15.84%) sub-headings were included in the journals. It was determined that a total of 385 concepts were used in 2016 and 2017.

Keywords: Early Childhood, Children's Journals, Basic Science Concepts, Scientific Process Skills

1.GİRİŞ

Erken çocukluk döneminde çocuğun araştırma, problem çözme ve yeniliklere uyumu kuvvetli, güven duygusu gelişmiş, kendini ifade edebilen, doğru kararlar alabilen girişimci bireyler olarak yetiştirilebilmeleri son derece önemlidir. Bu konuda okul öncesi eğitimin öneminin yanı sıra çocukların yardımcı kaynaklarla da gelişimlerinin desteklenmesi önem arz eder (Kao, Su ve Huang, 2005, s. 87; Karamustafaoğlu ve Kandaz, 2006, s. 65). Çocuklar son derece meraklı, sorgulayıcı ve araştırmacıdır. Günlük hayatlarında karşı karşıya kaldıkları çoğu olay meraklı sorular sormalarına neden olmaktadır. Tüm bu belirtilen hususlar erken çocukluk döneminde çocukların fen ile ilgili ilk deneyimleri yaşamalarını sağlamaktadır. Erken çocukluk döneminde edinilen ilk

deneyimler oldukça önemli olup gelecekteki yaşam için temel teşkil eder (Aktaş Arnas ve ark., 2012; Çamlıbel Çakmak, 2014).

Fen öğrenimi, çocukların sosyal etkileşimlerde gerçekleştirdiği, çocukların ilgilerine katkıda bulunan ve doğa, teknoloji, sağlık, matematik, biyoloji, kimya ve fizik anlayışlarının yavaş yavaş ortaya çıkmasına neden olan tüm somut deneysel etkinlikler olarak tanımlanabilir (Broström, 2015, s. 107). Çocuklar bu tür etkinlikler aracılığıyla bitkiler, hayvanlar, doğal yapılar, doğa olayları ve doğal düzen hakkında bilgi sahibi olurlar ve dolayısıyla ışık, su, manyetizma, elektrik, hava akışı vb. konuları anlarlar. Çocuklar, erken yaşlarında gözlenen fenomenler ve önemli bilimsel süreç becerileri hakkında temel bir anlayış geliştirirler (Eshach ve Fried, 2015, s. 315).

Erken çocukluk eğitiminde fen öğreniminin çocuk gelişiminin çeşitli yönleri için çok büyük faydalar sağladığını, bu nedenle araştırmacıların fen öğreniminin ne kadar önemli erken başladığı vurgulanmaktadır (Trundle ve Sackes, 2015; Jones vd., 2008). Fen eğitimi çocukların içinde yaşadıkları dünyayı anlama yollarını geliştirmelerini, kendi deneyimleriyle ilişki kurarak kavramlar oluşturmalarını, bilgiyi edinip düzenlemeyi öğrenmelerini, düşüncelerini uygulayabilme ve test edebilmelerini sağlamayı amaçlar (Kantemir, 1991). Günlük hayatta gerekli olan bilgileri edinmelerini destekleyip evrensel sorunları çözme becerisi kazanırlar (Kandır ve Can Yaşar, 2011; Dejonckheere ve ark., 2016). Ayrıca yaratıcı düşünme vasıtasıyla bilimsel düşünme becerilerini geliştirirlerken (Aral ve Kadan, 2018), gelecekte bilim alanlarında başarılı olmalarında olumlu etkilerinin olduğu ilgili alanyazında vurgulanmaktadır (Bredenkamp, 2011, s. 69).

Erken çocukluk için fen öğrenimi, bir bilim kavramını anlamaya, düşünme becerilerini geliştirmeye, merak geliştirmeye, olumlu tutumlar aşılama, yetkinliği, değerleri etkilemeye ve ileri eğitimde kavram geliştirme bilimi için güçlü bir temel oluşturmaya yardımcı olan çocuklar için olumlu deneyimler sağlayabilir (Eshach ve Fried, 2015). Bilimsel kavramların yetişkinler tarafından bile anlaşılması zor olabilir. Ancak bu, çocukların bilimsel kavramlar hakkında soyut düşünemeyecekleri anlamına gelmez. Bunun aksine literatür, çocukların karmaşık kavramlar hakkında düşünebileceklerini göstermektedir (Eshach ve Fried, 2015). Erken çocukluk döneminde fen eğitiminin önemi geniş çapta kabul edilmiştir (Butzow ve Butzow, 2000; Eliason ve Jenkins, 2003).

Erken çocukluk döneminde fen eğitimi analiz edilmek istendiğinde, bedensel, zihinsel, fiziksel gelişimin çok hızlı olduğu ve temel fen kavramlarının da yeni yeni anlaşılmasına başlandığı görülmektedir (Kallery ve Psillos, 2001, s. 165). Temel fen kavramları: **1. Yaşam Bilimleri:** Yaşam bilimleri alanında ortaya çıkan çeşitli kategoriler söz konusu olup bunlar hücre, hayvan, bitki, döngü ve ekoloji gibi kavramlardır. **2. Fiziksel Bilimler:** Temel fen kavramları arasında yer alan fiziksel bilimlerin temelinde madde (katı, sıvı, gaz), yerçekimi ve enerji (ısı, ışık, ses, elektrik, manyetizma) kavramları öne çıkmaktadır (Rezba ve ark., 1995). **3. Dünya ve Uzay Bilimleri:** Temel fen kavramları arasında yer dünya ve uzay bilimlerinin temelinde ise astronomi (Ay, güneş, yıldızlar, gezegenler), jeoloji (Yeryüzü, kayalar, kabuklar) ve meteoroloji (Hava, atmosfer) kavramları öne çıkmaktadır (Alptekin, 2018; Bredenkamp, 2011).

Fen öğreniminin etkililiğini arttıran en önemli unsurlardan birisi kullanılan yöntemlerdir (Özmen, 2004, s.100). Bu noktada devreye öğretim yöntem ve teknikleri, gazete, kitap, dergi gibi yardımcı kaynaklar girmektedir. Ülkemizde bilimsel manada yayın yapan çocuk dergileri olmasına karşın

okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik bilimsel içerikli çocuk dergilerinin sayısının oldukça yetersiz olduğu görülmektedir (Sevgi, 2010).

Çocukların sürekli değişen ilgilerine yanıt verebilmesinde dergilerdeki konu zenginliği önemli bir faktördür. Onların ilgilerine cevap verebilecek, birbirinden farklı uğraşı alanlarına yöneltebilecek, ileri bir dünya görüşü kazandıracak, duyarlı ve farkındalığı yüksek bireyler olmaları yolunda onları destekleyecek konuların dergilerde sıklıkla yer alması gerekmektedir (Oğuzkan, 2010). Yazılı ve resimli materyal kullanılması çocukların dil gelişiminde önemli rol oynar. Kitaplar sayesinde çocuklar o an içerisinde buldukları ortam ve bağlamdan farklı yerlere taşınırlar ki bu da çocuğun “burada” ve “şimdi” zihinsel temsilinden farklı bir düşünce dünyasına yolculuk etmesini sağlar. Burada ve şimdi temsili örneğin çocuğun bulunduğu odada yer alan nesnelere ve varlıklarını algılamasıdır. Okul öncesi dönemde çocukların ev veya okulda bilgi edinebilmelerindeki önemli kaynaklardan olan dergilerin çocukların eğitim ve gelişimleri açısından uygun olması ve aynı zamanda uzmanlarca hazırlanmış olması gerekir.

Erken çocukluk dönemine hitap eden dergilerin kolay ulaşılabilir olması eğitsel olarak çocuk gelişimini destekleyen faktörler arasında yer alır. Dergilerde bulunan öyküler kavram ve dil gelişimine katkı sağlarken kesme, boyama ve yapıştırma etkinlikleri ise ince motor, el-göz koordinasyonunun gelişmesine katkıda bulunur. Bunların yanı sıra çocuğun dikkat yoğunluğuna ve dolayısıyla da daha iyi odaklanmasına destek olur. Okul öncesi dönem çocuklarına hitap eden dergilerde öykü, oyun, resim ve etkinliklere ilaveten çocuğun kendini ve çevresini anlamasına katkıda bulunan bilgiler de bulunmalıdır. Çocuklar böylelikle okul öncesi dönemde gerekli olan bilgi-beceri ve davranışları edinir ki bu da ilkokulda akademik açıdan daha başarı olmalarını sağlar.

Çocuk dergileri genellikle ders kitaplarında bulunmayan pek çok etkinliğe yer vermekte olup bu sayede çocuklar ders kitaplarından farklı bir eğitim aracıyla tanışmış olurlar. Aynı zamanda ders kitaplarının eksik kaldığı konularda ortaya çıkan öğrenme boşluğunu dolduran kaynaklardır. Bu nedenle de çocuk dergilerinin fen kavramları açısından incelenmesinin bilim okuryazarlık düzeyi yüksek nesiller yetiştirilmesi bakımından önemli olduğunu söyleyebiliriz.

Belirtilen bu nedenlerden ötürü çocukların fen kavramlarına yönelik bilgi düzeylerinin ve farkındalıklarının artırılması önemlidir. Bu araştırmanın problemi, çocuk dergilerinin temel fen kavramlarını aktarmada bir araç olarak düşünüldüğünde içeriklerinin bu kavramlara ne kadar ve nasıl yer verdiğini sorgulamaktır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, 3-6 yaş çocuklarına yönelik dergilerin temel fen kavramları açısından incelenerek erken çocukluk dönemini konu alan temel fen kavramlarını analiz etmek ve çocuk dergileri hakkında bilgi edinmektir.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 3-6 yaş grubuna yönelik yayınlanan dergilerin temel fen kavramları, bilim dergisi inceleme formu ve bilim dergisi diğer kriterlerden iç yapı özellikleri açısından incelenmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda genel olarak aşağıdaki soruların cevabı aranmıştır:

1. 3-6 yaş çocuklara yönelik dergiler, bilim dergisi inceleme formunda belirtilen iç yapı özelliklerini ne oranda karşılamaktadır?

2. 3-6 yaş çocuklarına yönelik yayımlanan çocuk dergilerinde hangi fen kavramları (yaşam bilimleri, fiziksel bilimler ve dünya ve uzay bilimleri) bulunmaktadır?
3. 3-6 yaş çocuklarına yönelik yayımlanan çocuk dergilerindeki fen kavramlarının (yaşam bilimleri, fiziksel bilimler ve dünya ve uzay bilimleri) dağılımı nasıldır? Bu kavramlara nasıl yer verilmektedir?

2.YÖNTEM

Nitel araştırma modelinde yararlanılan bu çalışmada durum çalışması deseni doğrultusunda veriler toplanmıştır. Ele alınan çocuk dergilerindeki fen kavramlarının derinlemesine incelenmesinin amaçlandığı ve bu güncel olguyu içinde yer aldığı gerçek bağlam veya içerik çerçevesinde ortaya koyduğu için nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak tasarlanmıştır (Yin, 2014). 2016-2017 yılları arasında yayınlanan çocuk dergilerindeki fen kavramlarının yer verilişlerinin betimlenmesinin hedeflendiği durum araştırılmıştır. Veri toplama tekniği olarak doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi tekniği düşünülen olgu veya olaylara dair bilgi toplulukları içeren yazılı materyallerin çeşitli kriterler çerçevesinde incelenmesi sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Ülkemizde yayınlanan çocuk dergilerinin içinde 3-6 yaş grubuna yönelik dergiler ele alındığı için çalışmada tabakalı amaçsal örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. İlgilenilen belli alt grupların özelliklerini göstermek, betimlemek ve bunlar arasında karşılaştırmalara olanak tanımak amacıyla tercih edilen (Çıkla, 2005) bu yöntem sayesinde diğer yaş gruplarına yönelik dergilerin kıyaslanması için veri sağlama olanağı sunabilecektir.

Bu araştırmalar sonucunda, dergiler 3-6 yaş grubuna hitap edip etmeme durumuna göre incelenmiş ve 3-6 yaş grubundaki dergilerin iletişim adreslerine ulaşılmıştır.

2.1.Veri Toplama Süreci

Çalışmaya dahil edilen dergilerin seçiminde özellikle bilimsel içeriğe sahip olup olmamaları dikkate alınmıştır. Bunun yanı sıra bilimsel bir editörünün olup olmaması, belirli bir yetkinliğinin olup olmaması, süreklilik arz edip etmemesi, bilgi kalitesinin sorgulanabilir olup olmaması gibi hususlar da dergi seçiminde dikkate alınmıştır. Veri toplama süreci aşağıdaki şekilde özetlendiği gibidir:

Türkiye’de yayınlanan çocuk dergileri ilk olarak “Google arama motoruna” *çocuk dergileri* anahtar kelimesi yazılarak taranmıştır” Turkuvaz Kitap ve Kırtasiye” ve ‘D &R’ da çocuk dergileri araştırılmıştır. Araştırma sonucunda 55 dergiye ulaşılmıştır. Bu dergilerin web siteleri ziyaret edilerek hitap ettikleri yaş grubu saptanmıştır. 3-6 yaş grubuna hitap etmeyen dergiler listeden elenmiştir. 3-6 yaş grubuna uygun olan tüm dergilerle iletişim kurulmaya çalışılmıştır. Yayınevleri, matbaa ve dağıtım yerleriyle kurulan irtibatlar sonucunda toplam 7 dergiye ulaşılmıştır. Araştırmayla ilgili bilgi verilip 2016 ve 2017 yıllarında yayınlanan sayıları istenmiştir. Bazı yayınevleri dergilerin geçmiş sayılarını paylaşamayacaklarını, bir gsm operatörünün “dergilik” uygulamasından araştırmacıların satın alınarak ulaşacakları bilgisini vermişlerdir. Bu uygulamada bu yayıncıya ait tüm dergilere ulaşılammıştır. Diğer dergiler wettransfer aracılığı ile çıkartan kuruluşlar tarafından arşivleri paylaşılmıştır. Araştırmayla ilgili bilgi verilip 2016 ve 2017

yıllarında yayınlanan sayıları istenmiştir. Araştırmacıların e-postalarına, telefon görüşmelerine cevap veren ve arşivlerini paylaşan dergiler aşağıda verilmiştir:

Tablo 1: Çalışma kapsamında incelenen dergiler

	Minika Çocuk	Meraklı Minik	Rüzgâr Gülü	Pepe	Limon ve Zeytin	Yeşilay ve Mavi Kırlangıç	Bilge Minik
2016'nın Ulaşılan Sayıları	-	Tüm Sayılar (12 adet)	2016'nın tüm sayıları	-	-	2016'nın tüm sayıları	Ekim, Kasım, Aralık (3 adet)
2017'nin Ulaşılan Sayıları	2017'nin 11 sayısı	Tüm Sayılar (12 adet)	Tüm Sayılar (12 adet)	2017'nin Temmuz-Aralık, (6 adet)	2017'nin 8 sayısı	Tüm Sayılar (12 adet)	Tüm Sayılar (12 adet)
Yayına başlama yılı	2017	2007	2016	2011	2013	1969	2016
Dili	Türkçe	Türkçe	Türkçe	Türkçe	Türkçe	Türkçe	Türkçe
Dergi zamanında yayınlanmaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Yayın danışma kurulu vardır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
İlk yayın tarihinden sonra aralıksız yayınlanmaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Tablo 1'de belirtildiği üzere, araştırma kapsamındaki çocuk dergilerinin tamamı zamanında yayınlanmakta olup yayın danışma kuruluna sahiptir. Bu bilgilere ek olarak çalışma grubundaki dergilerin hepsi ilk çıkış tarihlerinden itibaren aralıksız yayınlanmaktadır. Meraklı Minik, Rüzgâr Gülü ve Yeşil Ay ve Mavi Kırlangıç dergilerinin 2016 ve 2017 yıllarına ait tüm sayılarına ulaşılmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Tarama yöntemi aracılığıyla ulaşılan dergiler doküman analizi ile toplanmıştır. Doküman analizinden ortaya çıkan sonuçlara bakılarak erken çocukluk dönemi dergilerinde Temel Fen Kavramlarına (fiziksel, yaşam, dünya ve uzay bilimleri) yer verilip verilmediği, yer verildiyse

kategorielerinde sınıflandırmaya gidilmiştir (Alptekin, 2018). 3-6 yaş çocuklarına yönelik çocuk dergileri “Temel Fen Kavramları” (Alptekin, 2018) ve “Bilim Dergisi İnceleme Formu” (Yalman, Topuz ve İçli, 2018) kullanılarak analiz edilmiştir.

2.2.1.Temel Fen Kavramları Formu: Bu form, Yaşam Bilimleri, Fiziksel Bilimler, Dünya ve Uzay Bilimleri ve Sağlık olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır. Yaşam Bilimleri; hücre, bitki, hayvan, döngü ve ekoloji; Fiziksel Bilimler, madde, enerji ve yer çekimi; Dünya ve Uzay Bilimleri, jeoloji, meteoroloji ve astronomi alt başlıklarını içermektedir. Sağlık ana bölümüyle ilgili herhangi bir alt başlık bulunmamaktadır (Alptekin, 2018).

2.2.2.Bilim Dergisi İnceleme Formu: Bu form 1. İç Yapı Özellikleri, 2.Dış Yapı ve diğer kriterler olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır (130). Bu bölümde 3’lü Likert tipi seçenek bulunmaktadır. Bunlar, *karşılıyor*; *kısmen karşılıyor*; *karşılamıyor* şeklindedir. İç Yapı: Tema, Konu, Kahramanlar ve Dil ve Anlatım alt başlıklarından oluşmakta olup formdan örnek maddeler aşağıda verilmiştir: Yazarın Amacı Açık Olmalıdır., Konular Tema ile Uyumludur., Dergide Kahramanların Sayısı Çocukların Gelişim Seviyelerine Uygundur., Dergide Doğru Yazım ve Anlatım Kullanılmıştır. Bu çalışmada formun “iç yapı özellikleri” bölümü kullanılmıştır.

2. Bölüm olan Bilim Dergisi Diğer Kriterler’de ikili seçenek bulunmaktadır: *Karşılıyor*, *Karşılamıyor*. İncelenen özellikler: İncelenen baskı sayısı, Yayına başlama yılı, Dili, Dergi zamanında yayınlanmaktadır., Yayın danışma kurulu vardır., İlk yayın tarihinden sonra aralıksız yayınlanmaktadır şeklinde ölçütler bulunmaktadır.

2.3.Verilerin Analizi

Veriler elde edildiği şekilde değiştirilmeden alıntılar şeklinde aktarılır. Betimsel analiz 4 aşamadan oluşmaktadır; 1.betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, 2.tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, 3. bulguların tanımlanması 4. bulguların yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). 3-6 yaş çocuklarına hitap eden çocuk dergileri içerik özellikleri ve temel fen kavramları açısından incelenirken araştırmacılar veri toplama araçlarında yer alan kategorilerden yararlanmıştır.

Bu çalışmada 3-6 yaş grubuna hitap eden çocuk dergilerindeki temel fen kavramlarının işleniş temalar çerçevesinde betimlenip mevcut durum ortaya konulmuştur.

3.BULGULAR

3.1. 3-6 Yaş Çocuklarına Yönelik Yayımlanan Dergilerin İçerik Özelliklerine Ait Bulgular

Araştırmanın 1.alt amacı doğrultusunda çocuk dergilerinin bilim dergisi inceleme formunda yer alan iç yapı özelliklerini ne oranda karşıladıklarına bakılmıştır.

3.1.2. Minika Çocuk Dergisi’nin “tema” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide tema özelliğine bakıldığında; “Dergi incelenirken o sayıda ele alınmış bir tema olduğu açıkça anlaşılmaktadır” kriterlerini %90,9 karşılayorken, %9,1’i karşılamamaktadır. “Tema çocuğun yakın çevresindedir. (Ele alınan temalar “yakından uzağa” öğretim ilkesine göre çocuğun gerçek hayatında karşılaşılabileceği olaylardan

oluşur.)” kriterlerini %81,8’i karşılıyorken, %9,1’i kısmen karşılamakta, %9,1’i ise karşılamamaktadır. “Derginin teması net bir şekilde anlaşılabilir” kriterlerini %90,9’u karşılıyorken, %9,1’i karşılamamaktadır. “Yazarın amacı açık olmalıdır”, “Olumsuz davranışlara yönlendirebilecek temalar bulunmamaktadır”, “Çocuğu olumlu davranışa yönlendirecek temalar bulunmaktadır”, “Dergideki temalar çocuğun seviyesine uygundur”, “Temaların gerçekliği çocukların algılayabileceği niteliklerdedir” kriterlerini %100 karşılamaktadır.

3.1.3. Minika Çocuk Dergisi’nin “konu” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide konu özelliğine bakıldığında; “Konular tema ile uyumludur” Kriterlerini %90,9’u karşılıyorken, %9,1’i karşılamamaktadır. “Konu kültürel değerlere (gelenek-görenek ve topluma mal olmuş kişilerin dergiye konu olması vb.) uygundur” Kriterlerini %72,7’si karşılıyorken, %27,3’ü kısmen karşılamaktadır. “Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır” Kriterlerini %18,2’si karşılıyorken, %45,5’i kısmen karşılamakta, %36,4’ü karşılamamaktadır. “Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir” ile “Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler” kriterlerini %27,3’ü karşılıyorken, %36,4’ü kısmen karşılamakta, %36,4’ü ise karşılamamaktadır. “Konular çocukların meraklarını canlı tutacak seviyededir” Kriterlerini %54,5’i karşılıyorken, %36,4’ü kısmen karşılıyorken, %9,1’i ise karşılamamaktadır. “Dergideki konular, çocuğu araştırmaya teşvik eder” Kriterlerini %45,5’i karşılıyorken, %27,3’ü kısmen karşılamakta, %27,3’ü ise karşılamamaktadır. “İçerik ve içerikle ilgili sorular düşünmeye yönlendirir” Kriterlerini %9,1’i karşılıyorken, %45,5’i kısmen karşılamakta, %45,5’i ise karşılamamaktadır. “Çocukların yaratıcı düşünme becerilerini destekler” Kriterlerini %9,1’i karşılıyorken, %9,1’i kısmen karşılamakta, %81,8’i karşılamamaktadır. “Bilimsel süreç becerilerini destekleyici niteliktedir” Kriterlerini %90,9’u kısmen karşılamaktayken, %9,1’i karşılamamaktadır. “Konular çocukların yaş ve gelişimine uygundur”, “Dergideki konular net bir şekilde anlaşılabilir. Dergideki konular okul öncesi eğitim programının temel ilkeleri ve felsefesine uygundur”, “Dergideki konular çocuğun gerçek yaşamına ve güncel olaylara uygundur”, “Konu evrensel değerlere uygundur”, “Konular çocukların ilgisini canlı tutacak seviyededir”, “Yaparak öğrenebilecekleri etkinlikler yer alır”, “Dergi bir bütün olarak değerlendirildiğinde eğlendiricidir”, “Çocukların için bireysel olarak kolaylıkla yapabilecekleri etkinliklere ve deneyler yer vermiştir”, “Ele alınan konu/konular öğretici niteliktedir”, “Cinsiyet, etnik köken ya da sosyo-ekonomik önyargılardan uzak özelliklere sahiptir” kriterlerini %100 karşılamaktadır.

3.1.4. Minika Çocuk Dergisi’nin “kahramanlar” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide kahramanlar özelliğine bakıldığında; “Gerçek yaşama ters düşmeyen ve iyi yönleri ön plana çıkarılmış kahramanlar yer alır” kriterlerini %81,8’i karşılamaktayken, %18,2’si kısmen karşılamaktadır. “Kahramanlar inandırıcı ve gerçek yaşamdan seçilmiştir” kriterini %27,3’ü karşılıyorken, %72,7’si kısmen karşılamaktadır. “Dergideki kahramanların sayısı çocukların gelişim seviyesine uygundur”, “Kahramanlar, derginin farklı sayfalarında kişilik ve davranışsal olarak tutarlı bir biçimde yer almaktadır”, “Dergide birden fazla kahraman bulunur”, “Kahramanlar, çocuğun kolaylıkla özdeşim kurabileceği niteliktedir” kriterlerini ise %100 karşılamaktadır.

3.1.5. Minika Çocuk Dergisi'nin "dil ve anlatım" özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide dil ve anlatım özelliğine bakıldığında; "Dergide kullanılan üslup ve dil çocukların seviyesine uygundur", "Dergide doğru yazım ve anlatım kullanılmıştır", "Sözcükler çocuğun yaş ve kavram gelişimine uygun olmalıdır", "Söz dağarcığı zengin ve farklı öğrenme fırsatları sunmalıdır. (Dergi çocukların kelime hazinesini geliştirecek niteliktedir.)", "Anlamayı kolaylaştırıcı bir denge ve bütünlük vardır", "Yazım ve noktalama kurallarına dikkat edilmiştir", "Çocuklara dil sevgisi ve bilinci aşılanmaktadır", "Ülke genelinde elde edilebilir ve ulaşılabilir", "Dergi yayınlanmadan önce alan uzmanı eğitimcilerin denetiminden geçmektedir", "Yıllara göre konu ve temalarda çeşitlilik sağlanmıştır" Kriterlerini %100'ü karşılamaktadır. "Derginin yalın ve duru bir anlatımı vardır", "Sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır" kriterlerini ise %100'ü kısmen karşılamaktadır. "Uzun ve anlaşılması zor, karmaşık paragraflar yer almamaktadır" Kriterlerini %100'ü karşılamamaktadır. "Günlük dilde kullanılan cümle kalıplarından yararlanılmıştır" Kriterlerini %81,8'i karşılıyorken, %18,2'si kısmen karşılamaktadır. "Canlı ve hareketli bir anlatım biçimi vardır" Kriterlerini %36,4'ü karşılıyorken, %63,6'sı kısmen karşılamaktadır. "Kullanılan ifadelerin bir kısmı basit, kısa ve kulağa hoş gelen ritmik bir hava içerir" Kriterlerini %27,3'ü karşılıyorken, %72,7'si kısmen karşılamaktadır.

3.1.6. Rüzgâr Güülü Dergisi'nin "tema" özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide tema özelliğine bakıldığında; "Yazarın amacı açık olmalıdır", "Dergi incelenirken o sayıda ele alınmış bir tema olduğu açıkça anlaşılmaktadır", "Tema çocuğun yakın çevresindedir (Ele alınan temalar "yakından uzağa" öğretim ilkesine göre çocuğun gerçek hayatında karşılaşılabileceği olaylardan oluşur)", "Çocuğu olumlu davranışa yönlendirecek temalar bulunmaktadır", "Temaların gerçekliği çocukların algılayabileceği niteliktedir", "Derginin teması net bir şekilde anlaşılabilir" kriterlerini %95'i karşılıyorken, %5'i kısmen karşılamaktadır. "Olumsuz davranışlara yönlendirebilecek temalar bulunmamaktadır", "Dergideki temalar çocuğun seviyesine uygundur" kriterlerini ise %100 karşılamaktadır.

3.1.7. Rüzgâr Güülü Dergisi'nin "konu" özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide konu özelliğine bakıldığında; "Konular tema ile uyumludur", "Konular çocukların yaş ve gelişimine uygundur", "Dergideki konular net bir şekilde anlaşılabilir", "Cinsiyet, etnik köken ya da sosyo-ekonomik önyargılardan uzak özelliklere sahiptir" Kriterlerini %100'ü karşılamaktadır. "Konu evrensel değerlere uygundur" Kriterlerini %100'ü kısmen karşılamaktadır. "Dergideki konular okul öncesi eğitim programının temel ilkeleri ve felsefesine uygundur", "Dergideki konular çocuğun gerçek yaşamına ve güncel olaylara uygundur", "Ele alınan konu/konular öğretici niteliktedir" Kriterlerini %95'i karşılıyorken, %5'i kısmen karşılamaktadır. "Konu kültürel değerlere (gelenek- görenek ve topluma mal olmuş kişilerin dergiye konu olması vb.) uygundur" Kriterlerini %85'i karşılıyorken, %15'i kısmen karşılamaktadır. "Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır", "Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir" kriterlerini %20'si karşılıyorken, %30'u kısmen karşılamakta, %50'si karşılamamaktadır. "Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler" Kriterlerini %45'i kısmen karşılıyorken, %55'i

karşılamamaktadır. “Konular çocukların meraklarını canlı tutacak seviyededir” Kriterlerini %35’i karşılayorken, %40’ı kısmen karşılamakta, %25’i ise karşılamamaktadır. “Konular çocukların ilgisini canlı tutacak seviyededir” Kriterlerini %35’i karşılayorken, %55’i kısmen karşılamakta, %5’i ise karşılamamaktadır. “Yaparak öğrenebilecekleri etkinlikler yer alır” Kriterlerini %85’i karşılayorken, %15’i kısmen karşılamaktadır. “Dergideki konular, çocuğu araştırmaya teşvik eder” Kriterlerini %20’si karşılayorken, %65’i kısmen karşılamakta, %15’i ise karşılamamaktadır. “Dergi bir bütün olarak değerlendirildiğinde eğlendiricidir” Kriterlerini %95’i karşılayorken, %5’i kısmen karşılamaktadır. “İçerik ve içerikle ilgili sorular düşünmeye yönlendirir” Kriterlerini %5’i kısmen karşılayorken, %95’i karşılamamaktadır. “Çocukların için bireysel olarak kolaylıkla yapabilecekleri etkinliklere ve deneyler yer vermiştir” Kriterlerini %45’i kısmen karşılayorken, %55’i karşılamamaktadır. “Çocukların yaratıcı düşünme becerilerini destekler” kriterlerini %20’si karşılayorken, %70’i kısmen karşılamakta, %10’u ise karşılamamaktadır. “Bilimsel süreç becerilerini destekleyici niteliktedir” kriterlerini %25’i karşılayorken, %25’i kısmen karşılamakta, %50’i ise karşılamamaktadır.

3.1.8. Rüzgâr Gülü Dergisi’nin “kahramanlar” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide kahramanlar özelliğine bakıldığında; “Dergideki kahramanların sayısı çocukların gelişim seviyesine uygundur”, “Gerçek yaşama ters düşmeyen ve iyi yönleri ön plana çıkarılmış kahramanlar yer alır”, “Kahramanlar inandırıcı ve gerçek yaşamdan seçilmiştir” kriterlerini %100 karşılamaktadır. “Kahramanlar, derginin farklı sayfalarında kişilik ve davranışsal olarak tutarlı bir biçimde yer almaktadır” Kriterlerini %100 karşılamamaktadır. “Dergide birden fazla kahraman bulunur” Kriterlerini %90’ı karşılayorken, %10’u karşılamamaktadır. “Kahramanlar, çocuğun kolaylıkla özdeşim kurabileceği niteliktedir” kriterlerini ise %95’i karşılayorken, %5’i kısmen karşılamaktadır.

3.1.9. Rüzgâr Gülü Dergisi’nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide dil ve anlatım özelliğine bakıldığında; “Dergide kullanılan üslup ve dil çocukların seviyesine uygundur”, “Dergide doğru yazım ve anlatım kullanılmıştır”, “Günlük dilde kullanılan cümle kalıplarından yararlanılmıştır”, “Sözcükler çocuğun yaş ve kavram gelişimine uygun olmalıdır”, “Anlamayı kolaylaştırıcı bir denge ve bütünlük vardır”, “Yazım ve noktalama kurallarına dikkat edilmiştir”, “Sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır”, “Ülke genelinde elde edilebilir ve ulaşılabilir”, “Dergi yayınlanmadan önce alan uzmanı eğitimcilerin denetiminden geçmektedir”, “Yıllara göre konu ve temalarda çeşitlilik sağlanmıştır” kriterini %100 karşılamaktadır. “Derginin yalın ve duru bir anlatımı vardır” Kriterlerini %90’ı karşılayorken, %10’u kısmen karşılamaktadır. “Uzun ve anlaşılması zor, karmaşık paragraflar yer almamaktadır” Kriterlerini %15’i karşılayorken, %80’i kısmen karşılamakta, %5’i ise karşılamamaktadır. “Canlı ve hareketli bir anlatım biçimi vardır” Kriterlerini %85’i karşılayorken, %15’i kısmen karşılamaktadır. “Kullanılan ifadelerin bir kısmı basit, kısa ve kulağa hoş gelen ritmik bir hava içerir” Kriterlerini %30’u karşılayorken, %70’i kısmen karşılamaktadır. “Söz dağarcığı zengin ve farklı öğrenme fırsatları sunmalıdır. (Dergi çocukların kelime hazinesini geliştirecek niteliktedir.)” kriterlerini %10’u karşılayorken, %75’i kısmen karşılamakta, %15’i karşılamamaktadır. “Çocuklara dil sevgisi ve bilinci aşılamaktadır” Kriterlerini %70’i karşılayorken, %30’u kısmen karşılamaktadır.

3.1.10. Pepe Dergisi'nin "tema" özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide tema özelliğine bakıldığında; "Yazarın amacı açık olmalıdır", "Dergi incelenirken o sayıda ele alınmış bir tema olduğu açıkça anlaşılmaktadır", "Tema çocuğun yakın çevresindedir. (Ele alınan temalar "yakından uzağa" öğretim ilkesine göre çocuğun gerçek hayatında karşılaşılabileceği olaylardan oluşur.)", "Olumsuz davranışlara yönlendirebilecek temalar bulunmamaktadır", "Çocuğu olumlu davranışa yönlendirecek temalar bulunmaktadır", "Dergideki temalar çocuğun seviyesine uygundur", "Temaların gerçekliği çocukların algılayabileceği niteliklerdedir", "Derginin teması net bir şekilde anlaşılabilir" kriterlerini %100 karşılamaktadır.

3.1.11. Pepe Dergisi'nin "konu" özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide konu özelliğine bakıldığında; "Konular tema ile uyumludur", "Konular çocukların yaş ve gelişimine uygundur", "Dergideki konular net bir şekilde anlaşılabilir", "Dergideki konular okul öncesi eğitim programının temel ilkeleri ve felsefesine uygundur", "Dergideki konular çocuğun gerçek yaşamına ve güncel olaylara uygundur", "Konu kültürel değerlere (gelenek- görenek ve topluma mal olmuş kişilerin dergiye konu olması vb.) uygundur", "Konu evrensel değerlere uygundur", "Yaparak öğrenebilecekleri etkinlikler yer alır", "Dergi bir bütün olarak değerlendirildiğinde eğlendiricidir", "Çocukların için bireysel olarak kolaylıkla yapabilecekleri etkinliklere ve deneyler yer vermiştir", "Ele alınan konu/konular öğretici niteliktedir", "Cinsiyet, etnik köken ya da sosyo-ekonomik önyargılardan uzak özelliklere sahiptir" kriterlerini %100 karşılamaktadır. "Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır" Kriterlerini %16,7'si kısmen karşılıyorken, %66,7'si karşılamamaktadır. "Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir" kriterlerini %33,3'ü kısmen karşılıyorken %66,7'si karşılamamaktadır. "Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler" kriterlerini %50'si kısmen karşılıyorken, %50'si karşılamamaktadır. "Konular çocukların meraklarını canlı tutacak seviyededir" Kriterlerini %33,3'ü karşılıyorken, %50'si kısmen karşılamakta, %16,7'si karşılamamaktadır. "Konular çocukların ilgisini canlı tutacak seviyededir" Kriterlerini %66,7'si karşılıyorken, %33,3'ü kısmen karşılamaktadır. "Dergideki konular, çocuğu araştırmaya teşvik eder" Kriterlerini %50'si karşılıyorken, %16,7'si kısmen karşılamakta, %33,3'ü ise karşılamamaktadır. "İçerik ve içerikle ilgili sorular düşünmeye yönlendirir" Kriterlerini %66,7'si karşılıyorken, %33,3'ü kısmen karşılamaktadır. "Çocukların yaratıcı düşünme becerilerini destekler" Kriterlerini %50'si karşılıyorken, %50'si kısmen karşılamaktadır. "Bilimsel süreç becerilerini destekleyici niteliktedir" Kriterlerini %16,7'si karşılıyorken, %33,3'ü kısmen karşılamakta, %50'si karşılamamaktadır.

3.1.12. Pepe Dergisi'nin "kahramanlar" özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide kahramanlar özelliğine bakıldığında; "Dergideki kahramanların sayısı çocukların gelişim seviyesine uygundur", "Gerçek yaşama ters düşmeyen ve iyi yönleri ön plana çıkarılmış kahramanlar yer alır", "Kahramanlar inandırıcı ve gerçek yaşamdan seçilmiştir", "Kahramanlar, derginin farklı sayfalarında kişilik ve davranışsal olarak tutarlı bir biçimde yer almaktadır", "Dergide birden fazla kahraman bulunur",

“Kahramanlar, çocuğun kolaylıkla özdeşim kurabileceği niteliktedir” kriterlerini %100’ü karşılamaktadır.

3.1.13. Pepe Dergisi’nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide dil ve anlatım özelliğine bakıldığında; “Dergide kullanılan üslup ve dil çocukların seviyesine uygundur”, “Dergide doğru yazım ve anlatım kullanılmıştır”, “Derginin yalın ve duru bir anlatımı vardır”, “Günlük dilde kullanılan cümle kalıplarından yararlanılmıştır”, “Canlı ve hareketli bir anlatım biçimi vardır”, “Kullanılan ifadelerin bir kısmı basit, kısa ve kulağa hoş gelen ritmik bir hava içerir”, “Sözcükler çocuğun yaş ve kavram gelişimine uygun olmalıdır”, “Söz dağarcığı zengin ve farklı öğrenme fırsatları sunmalıdır. (Dergi çocukların kelime hazinesini geliştirecek niteliktedir.)”, “Anlamayı kolaylaştırıcı bir denge ve bütünlük vardır”, “Yazım ve noktalama kurallarına dikkat edilmiştir”, “Çocuklara dil sevgisi ve bilinci aşılanmaktadır”, “Ülke genelinde elde edilebilir ve ulaşılabilir”, “Dergi yayınlanmadan önce alan uzmanı eğitimcilerin denetiminden geçmektedir”, “Yıllara göre konu ve temalarda çeşitlilik sağlanmıştır” kriterini %100 karşılamaktadır. “Uzun ve anlaşılması zor, karmaşık paragraflar yer almamaktadır” Kriterlerini %83,3’ü karşılayan, %16,7’si karşılamamaktadır. “Sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır” kriterlerini %83,3’ü karşılayan, %16,7’si kısmen karşılamaktadır.

3.1.14. Meraklı Minik Dergisi’nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide tema özelliğine bakıldığında; “Yazarın amacı açık olmalıdır”, “Dergi incelenirken o sayıda ele alınmış bir tema olduğu açıkça anlaşılmaktadır”, “Olumsuz davranışlara yönlendirebilecek temalar bulunmamaktadır”, “Çocuğu olumlu davranışa yönlendirecek temalar bulunmaktadır”, “Dergideki temalar çocuğun seviyesine uygundur”, “Temaların gerçekliği çocukların algılayabileceği niteliktedir”, “Derginin teması net bir şekilde anlaşılabilir” Kriterlerini %100’ü karşılamaktadır. “Tema çocuğun yakın çevresindedir (Ele alınan temalar “yakından uzağa” öğretim ilkesine göre çocuğun gerçek hayatında karşılaşılabileceği olaylardan oluşur)” kriterlerini %95,8’i karşılayan, %4,2’si kısmen karşılamaktadır.

3.1.15. Meraklı Minik Dergisi’nin “konu” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide konu özelliğine bakıldığında; “Konular tema ile uyumludur” Kriterlerini %95,8’i karşılayan, %4,2’si kısmen karşılamaktadır. “Dergideki konular okul öncesi eğitim programının temel ilkeleri ve felsefesine uygundur” Kriterlerini %91,7’si karşılayan, %8,3’ü kısmen karşılamaktadır. “Dergideki konular çocuğun gerçek yaşamına ve güncel olaylara uygundur” Kriterlerini %95,8’i karşılayan, %4,2’si kısmen karşılamaktadır. “Konu kültürel değerlere (geleneğe- göreneğe ve topluma mal olmuş kişilerin dergiye konu olması vb.) uygundur” kriterlerini %87,5’i karşılayan, %8,3’ü kısmen karşılamakta, %4,2’si karşılamamaktadır. “Konu evrensel değerlere uygundur” kriterlerini %95,8’i karşılayan, %4,2’si kısmen karşılamaktadır. “Ele alınan konu/konular öğretici niteliktedir” kriterlerini %66,7’si karşılayan, %16,7’si kısmen karşılamakta, %16,7’si ise karşılamamaktadır. “Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir” kriterlerini %66,7’si karşılayan, %25’i kısmen karşılamakta, %8,3’ü karşılamamaktadır. “Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler” Kriterlerini %66,7’si karşılayan, %16,7’si kısmen

karşulamakta, %16,7'si ise karşılamamaktadır. “Konular çocukların meraklarını canlı tutacak seviyededir” kriterlerini %95,8'i karşıyorken, %4,2'si kısmen karşılamaktadır. “Konular çocukların ilgisini canlı tutacak seviyededir” kriterlerini %95,8'i karşıyorken, %4,2'si kısmen karşılamaktadır. “Dergideki konular, çocuğu araştırmaya teşvik eder” Kriterlerini %87,5'i karşıyorken, %8,3'ü kısmen karşılamakta, %4,2'si ise karşılamamaktadır. “İçerik ve içerikle ilgili sorular düşünmeye yönlendirir” kriterlerini %75'i karşıyorken, %16,7'si kısmen karşılamakta, %4,2'si karşılamamaktadır. “Çocukların için bireysel olarak kolaylıkla yapabilecekleri etkinliklere ve deneyler yer vermiştir” kriterlerini %95,8'i karşılamaktadır. “Çocukların yaratıcı düşünme becerilerini destekler” kriterlerini %79,2'si kısmen karşıyorken, %20,8'i karşılamamaktadır. “Bilimsel süreç becerilerini destekleyici niteliktedir” kriterlerini %8,3'ü karşıyorken, %75'i kısmen karşılamakta, %12,5'i ise karşılamamaktadır. “Konular çocukların yaş ve gelişimine uygundur”, “Dergideki konular net bir şekilde anlaşılabilir”, “Yaparak öğrenebilecekleri etkinlikler yer alır”, “Dergi bir bütün olarak değerlendirildiğinde eğlendiricidir”, “Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır”, “Cinsiyet, etnik köken ya da sosyo-ekonomik önyargılardan uzak özelliklere sahiptir” kriterlerini %100'ü karşılamaktadır.

3.1.16. Meraklı Minik Dergisi'nin “kahramanlar” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide kahramanlar özelliğine bakıldığında; “Gerçek yaşama ters düşmeyen ve iyi yönleri ön plana çıkarılmış kahramanlar yer alır”, “Kahramanlar inandırıcı ve gerçek yaşamdan seçilmiştir”, “Kahramanlar, derginin farklı sayfalarında kişilik ve davranışsal olarak tutarlı bir biçimde yer almaktadır” kriterlerini %100'ü karşılamaktadır. “Dergideki kahramanların sayısı çocukların gelişim seviyesine uygundur” Kriterlerini %95,8'i karşıyorken, %4,2'si kısmen karşılamaktadır. “Dergide birden fazla kahraman bulunur” Kriterlerini %87,5'i karşıyorken, %4,2'si kısmen karşılamakta, %8,3'ü karşılamamaktadır. “Kahramanlar, çocuğun kolaylıkla özdeşim kurabileceği niteliktedir” Kriterlerini %91,7'si karşıyorken, %4,2'si kısmen karşılamaktadır.

3.1.17. Meraklı Minik Dergisi'nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide dil ve anlatım özelliğine bakıldığında; “Dergide kullanılan üslup ve dil çocukların seviyesine uygundur”, “Dergide doğru yazım ve anlatım kullanılmıştır”, “Söz dağarcığı zengin ve farklı öğrenme fırsatları sunmalıdır. (Dergi çocukların kelime hazinesini geliştirecek niteliktedir)”, “Anlamayı kolaylaştırıcı bir denge ve bütünlük vardır”, “Yazım ve noktalama kurallarına dikkat edilmiştir”, “Çocuklara dil sevgisi ve bilinci aşılmaktadır”, “Ülke genelinde elde edilebilir ve ulaşılabilir”, “Dergi yayınlanmadan önce alan uzmanı eğitimcilerin denetiminden geçmektedir”, “Yıllara göre konu ve temalarda çeşitlilik sağlanmıştır” kriterlerini %100'ü karşılamaktadır. “Derginin yalın ve duru bir anlatımı vardır” kriterlerini %79,2'si karşıyorken, %20,8'i kısmen karşılamaktadır. “Uzun ve anlaşılması zor, karmaşık paragraflar yer almamaktadır” kriterlerini %41,7'si karşıyorken, %50'si kısmen karşılamakta, %8,3'ü karşılamamaktadır. “Günlük dilde kullanılan cümle kalıplarından yararlanılmıştır” Kriterlerini %95,8'i karşıyorken, %4,2'si kısmen karşılamaktadır. “Canlı ve hareketli bir anlatım biçimi vardır” kriterlerini %87,5'i karşıyorken, %12,5'i kısmen karşılamaktadır. “Kullanılan ifadelerin bir kısmı basit, kısa ve kulağa hoş gelen ritmik bir hava içerir” kriterlerini %75'i karşıyorken, %12,5'i kısmen karşılamakta, %12,5'i ise

karşılamamaktadır. “Sözcükler çocuğun yaş ve kavram gelişimine uygun olmalıdır” kriterlerini %79,2’si karşıyorken, %20,8’i kısmen karşılamaktadır. “Sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır” kriterlerini %83,3’ü karşıyorken, %16,7’si kısmen karşılamaktadır.

3.1.18. Bilge Minik Dergisi’nin “tema” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide tema özelliğine bakıldığında; “Yazarın amacı açık olmalıdır”, “Dergi incelenirken o sayıda ele alınmış bir tema olduğu açıkça anlaşılmaktadır”, “Tema çocuğun yakın çevresindedir. (Ele alınan temalar “yakından uzağa” öğretim ilkesine göre çocuğun gerçek hayatında karşılaşılabileceği olaylardan oluşur.)”, “Olumsuz davranışlara yönlendirebilecek temalar bulunmamaktadır”, “Çocuğu olumlu davranışa yönlendirecek temalar bulunmaktadır”, “Dergideki temalar çocuğun seviyesine uygundur”, “Temaların gerçekliği çocukların algılayabileceği niteliklerdedir”, “Derginin teması net bir şekilde anlaşılabilir” kriterlerini %100 karşılamaktadır.

3.1.19. Bilge Minik Dergisi’nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide konu özelliğine bakıldığında; “Konular tema ile uyumludur”, “Konular çocukların yaş ve gelişimine uygundur”, “Dergideki konular net bir şekilde anlaşılabilir”, “Dergideki konular okul öncesi eğitim programının temel ilkeleri ve felsefesine uygundur”, “Dergideki konular çocuğun gerçek yaşamına ve güncel olaylara uygundur”, “Konular çocukların meraklarını canlı tutacak seviyededir”, “Konular çocukların ilgisini canlı tutacak seviyededir”, “Yaparak öğrenebilecekleri etkinlikler yer alır”, “Dergideki konular, çocuğu araştırmaya teşvik eder”, “Dergi bir bütün olarak değerlendirildiğinde eğlendiricidir”, “İçerik ve içerikle ilgili sorular düşünmeye yönlendirir”, “Çocukların için bireysel olarak kolaylıkla yapabilecekleri etkinliklere ve deneyler yer vermiştir”, “Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır” Kriterlerini %100’ü karşılamaktadır. “Bilimsel süreç becerilerini destekleyici niteliktedir” Kriterlerini %100’ü kısmen karşılamaktadır. “Konu kültürel değerlere (gelenek- görenek ve topluma mal olmuş kişilerin dergiye konu olması vb.) uygundur” Kriterlerini %93,8’i karşılamaktadır. “Konu evrensel değerlere uygundur” kriterlerini %62,5’i karşıyorken, %25’i kısmen karşılamaktadır. “Ele alınan konu/konular öğretici niteliktedir” Kriterlerini %12,5’i karşıyorken, %87,5’i kısmen karşılamaktadır. “Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir” kriterlerini %25’i karşıyorken, %68,8’i kısmen karşılamaktadır. “Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler” Kriterlerini %43,8’i karşıyorken, %56,3’ü kısmen karşılamaktadır. “Çocukların yaratıcı düşünme becerilerini destekler” Kriterlerini %93,8’i karşıyorken, %6,3’ü kısmen karşılamaktadır. “Cinsiyet, etnik köken ya da sosyo-ekonomik önyargılardan uzak özelliklere sahiptir” Kriterlerini %6,3’ü karşıyorken, %93,8’i kısmen karşılamaktadır.

3.1.20. Bilge Minik Dergisi’nin “kahramanlar” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide kahramanlar özelliğine bakıldığında; “Dergideki kahramanların sayısı çocukların gelişim seviyesine uygundur”, “Gerçek yaşama ters düşmeyen ve iyi yönleri ön plana çıkarılmış kahramanlar yer alır”, “Kahramanlar inandırıcı ve gerçek yaşamdan seçilmiştir”, “Kahramanlar, derginin farklı sayfalarında kişilik ve davranışsal olarak tutarlı bir biçimde yer almaktadır”, “Dergide birden fazla kahraman bulunur”,

“Kahramanlar, çocuğun kolaylıkla özdeşim kurabileceği niteliktedir” kriterlerini %100’ü karşılamaktadır.

3.1.21. Bilge Minik Dergisi’nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide dil ve anlatım özelliğine bakıldığında; “Dergide kullanılan üslup ve dil çocukların seviyesine uygundur”, “Dergide doğru yazım ve anlatım kullanılmıştır”, “Canlı ve hareketli bir anlatım biçimi vardır”, “Yazım ve noktalama kurallarına dikkat edilmiştir”, “Çocuklara dil sevgisi ve bilinci aşılacaktır”, “Ülke genelinde elde edilebilir ve ulaşılabilirdir”, “Dergi yayınlanmadan önce alan uzmanı eğitimcilerin denetiminden geçmektedir”, “Yıllara göre konu ve temalarda çeşitlilik sağlanmıştır” kriterlerini %100 karşılamaktadır. “Derginin yalın ve duru bir anlatımı vardır” Kriterlerini %93,8’i karşılayorken, %6,3’ü kısmen karşılamaktadır. “Uzun ve anlaşılması zor, karmaşık paragraflar yer almamaktadır” Kriterlerini %31,3’ü karşılayorken, %62,5’i kısmen karşılamakta, %6,3’ü karşılamamaktadır. “Günlük dilde kullanılan cümle kalıplarından yararlanılmıştır” Kriterlerini %93,8’i karşılayorken, %6,3’ü kısmen karşılamaktadır. “Kullanılan ifadelerin bir kısmı basit, kısa ve kulağa hoş gelen ritmik bir hava içerir” Kriterlerini %18,8’i karşılayorken, %81,3’ü kısmen karşılamaktadır. “Sözcükler çocuğun yaş ve kavram gelişimine uygun olmalıdır” Kriterlerini %75’i karşılayorken, %25’i kısmen karşılamaktadır. “Söz dağarcığı zengin ve farklı öğrenme fırsatları sunmalıdır. (Dergi çocukların kelime hazinesini geliştirecek niteliktedir.)” kriterlerini %87,5’i karşılayorken, %12,5’i kısmen karşılamaktadır. “Anlamayı kolaylaştırıcı bir denge ve bütünlük vardır” Kriterlerini %68,8’i karşılayorken, %31,2’si kısmen karşılamaktadır. “Sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır” kriterlerini %25’i karşılayorken, %75’i kısmen karşılamaktadır.

89

3.1.22. Yeşilay Mavi Kırangıç Dergisi’nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide tema özelliğine bakıldığında; “Yazarın amacı açık olmalıdır”, “Tema çocuğun yakın çevresindedir. (Ele alınan temalar “yakından uzağa” öğretim ilkesine göre çocuğun gerçek hayatında karşılaşılabileceği olaylardan oluşur.)”, “Olumsuz davranışlara yönlendirebilecek temalar bulunmamaktadır”, “Çocuğu olumlu davranışa yönlendirecek temalar bulunmaktadır”, “Derginin teması net bir şekilde anlaşılabilir” kriterlerini %100’ü karşılamaktadır. “Dergi incelenirken o sayıda ele alınmış bir tema olduğu açıkça anlaşılmaktadır” kriterlerini %95,8’i karşılayorken, %4,2’si karşılamamaktadır. “Dergideki temalar çocuğun seviyesine uygundur” ile “Temaların gerçekliği çocukların algılayabileceği niteliklerdedir” kriterlerini %95,8’i karşılayorken, %4,2’si kısmen karşılamaktadır.

3.1.23. Yeşilay Mavi Kırangıç Dergisi’nin “konu” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide konu özelliğine bakıldığında; “Konular tema ile uyumludur” kriterlerini %41,7’si karşılayorken, %45,8’i kısmen karşılamakta, %12,5’i karşılamamaktadır. “Konular çocukların yaş ve gelişimine uygundur” kriterlerini ise %91,7’si karşılayorken, %8,3’ü kısmen karşılamaktadır. “Dergideki konular çocuğun gerçek yaşamına ve güncel olaylara uygundur” kriterlerini %95,8’i karşılamaktadır. “Konu evrensel değerlere uygundur” Kriterlerini ise %91,7’si karşılamaktadır. “Ele alınan konu/konular öğretici niteliktedir”, “Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir”, “Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler” Kriterlerini %16,7’si

karşılıyorken, %79,2'si kısmen karşılamakta, %4,2'si ise karşılamamaktadır. “Konular çocukların meraklarını canlı tutacak seviyededir” kriterlerini %66,7'si karşılyorken, %33,3'ü kısmen karşılamaktadır. “Konular çocukların ilgisini canlı tutacak seviyededir” Kriterlerini %91,7'si karşılyorken, %8,3'ü kısmen karşılamaktadır. “Yaparak öğrenebilecekleri etkinlikler yer alır” kriterlerini %83,3'ü karşılyorken, %8,3'ü kısmen karşılamakta, %8,3'ü karşılamamaktadır. “Dergideki konular, çocuğu araştırmaya teşvik eder” kriterlerini %16,7'si karşılyorken, %45,8'i kısmen karşılamakta, %37,5'i ise karşılamamaktadır. “İçerik ve içerikle ilgili sorular düşünmeye yönlendirir” kriterlerini %20,8'i karşılyorken, %45,8'i kısmen karşılamakta, %33,3'ü ise karşılamamaktadır. “Çocukların için bireysel olarak kolaylıkla yapabilecekleri etkinliklere ve deneyler yer vermiştir” kriterlerini %58,3'ü karşılyorken, %29,2'si kısmen karşılamakta, %12,5'i ise karşılamamaktadır. “Çocukların yaratıcı düşünme becerilerini destekler” kriterlerini %4,2'si karşılyorken, %95,8'i karşılamamaktadır. “Bilimsel süreç becerilerini destekleyici niteliktedir” kriterlerini %54,2'si kısmen karşılyorken, %45,8'i karşılamamaktadır. “Cinsiyet, etnik köken ya da sosyo-ekonomik önyargılardan uzak özelliklere sahiptir” kriterlerini %83,3'ü karşılyorken, %16,7'si kısmen karşılamaktadır. “Dergideki konular net bir şekilde anlaşılabilir”, “Dergideki konular okul öncesi eğitim programının temel ilkeleri ve felsefesine uygundur”, “Konu kültürel değerlere (gelenek- görenek ve topluma mal olmuş kişilerin dergiye konu olması vb.) uygundur”, “Dergi bir bütün olarak değerlendirildiğinde eğlendiricidir”, “Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır” kriterlerini ise %100'ü karşılamaktadır.

3.1.24.Yeşilay Mavi Kırilangıç Dergisi'nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide kahramanlar özelliğine bakıldığında; “Dergideki kahramanların sayısı çocukların gelişim seviyesine uygundur”, “Gerçek yaşama ters düşmeyen ve iyi yönleri ön plana çıkarılmış kahramanlar yer alır”, “Kahramanlar inandırıcı ve gerçek yaşamdan seçilmiştir”, “Kahramanlar, çocuğun kolaylıkla özdeşim kurabileceği niteliktedir” kriterlerini %100'ü karşılamaktadır. “Kahramanlar, derginin farklı sayfalarında kişilik ve davranışsal olarak tutarlı bir biçimde yer almaktadır” kriterlerini %83,3'ü karşılyorken, %16,7'si kısmen karşılamaktadır. “Dergide birden fazla kahraman bulunur” kriterlerini ise %95,8'i karşılyorken, %4,2'si kısmen karşılamaktadır.

3.1.25. Yeşilay Mavi Kırilangıç Dergisi'nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide dil ve anlatım özelliğine bakıldığında; “Dergide kullanılan üslup ve dil çocukların seviyesine uygundur” kriterlerini %58,3'ü karşılyorken, %41,7'si kısmen karşılamaktadır. “Derginin yalın ve duru bir anlatımı vardır” kriterlerini %29,2'si karşılyorken, %66,7'si kısmen karşılamakta, %4,2'si karşılamamaktadır. “Uzun ve anlaşılması zor, karmaşık paragraflar yer almamaktadır” kriterlerini %4,2'si karşılyorken, %33,3'ü kısmen karşılamakta, %62,5'i ise karşılamamaktadır. “Günlük dilde kullanılan cümle kalıplarından yararlanılmıştır” kriterlerini %79,2'si karşılyorken, %20,8'i kısmen karşılamaktadır. “Canlı ve hareketli bir anlatım biçimi vardır” kriterlerini %66,7'si karşılyorken, %33,3'ü kısmen karşılamaktadır. “Kullanılan ifadelerin bir kısmı basit, kısa ve kulağa hoş gelen ritmik bir hava içerir” Kriterlerini %95,8'i karşılyorken, %4,2'si karşılamamaktadır. “Sözcükler çocuğun yaş ve kavram gelişimine uygun olmalıdır” kriterlerini %45,8'i karşılyorken, %54,2'si kısmen karşılamaktadır. “Anlamayı kolaylaştırıcı bir denge ve

bütünlük vardır” kriterlerini %54,2’si karşılıyorken, %45,8’i kısmen karşılamaaktadır. “Çocuklara dil sevgisi ve bilinci aşılacaktır” kriterlerini %95,8’i karşılıyorken, %4,2’si kısmen karşılamaaktadır. “Ülke genelinde elde edilebilir ve ulaşılabilir” kriterlerini %16,7’si karşılıyorken, %33,3’ü kısmen karşılama, %50’si karşılama. “Sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır” kriterlerini %100’ü kısmen karşılama. “Dergide doğru yazım ve anlatım kullanılmıştır”, “Söz dağarcığı zengin ve farklı öğrenme fırsatları sunmalıdır. (Dergi çocukların kelime hazinesini geliştirecek niteliktedir.)”, “Yazım ve noktalama kurallarına dikkat edilmiştir”, “Dergi yayınlanmadan önce alan uzmanı eğitimcilerin denetiminden geçmektedir”, “Yıllara göre konu ve temalarda çeşitlilik sağlanmıştır” kriterlerini ise %100’ü karşılama.

3.1.26. Limon ve Zeytin Dergisi’nin “tema” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular
İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide tema özelliğine bakıldığında; “Yazarın amacı açık olmalıdır” kriterlerini %14,3’ü kısmen karşılıyorken, %85,7’si karşılama. “Dergi incelenirken o sayıda ele alınmış bir tema olduğu açıkça anlaşılmaktadır” kriterlerini %71,4’ü karşılıyorken, %14,3’ü karşılama. “Tema çocuğun yakın çevresindedir. (Ele alınan temalar “yakından uzağa” öğretim ilkesine göre çocuğun gerçek hayatında karşılaşılabileceği olaylardan oluşur.)” kriterlerini %85,7’si karşılıyorken, %14,3’ü karşılama. “Çocuğu olumlu davranışa yönlendirecek temalar bulunmaktadır” kriterlerini %71,4’ü karşılıyorken, %28,6’sı kısmen karşılama. “Olumsuz davranışlara yönlendirebilecek temalar bulunmamaktadır” kriterlerini ise %100’ü karşılama. “Dergideki temalar çocuğun seviyesine uygundur”, “Temaların gerçekliği çocukların algılayabileceği niteliklerdedir” kriterlerini %57,1’i karşılıyorken, %28,6’sı kısmen karşılama, %14,3’ü karşılama. “Derginin teması net bir şekilde anlaşılabilir” kriterlerini ise %71,4’ü karşılıyorken, %14,3’ü kısmen karşılama, %14,3’ü karşılama.

3.1.27. Limon ve Zeytin Dergisi’nin “konu” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular
İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide konu özelliğine bakıldığında; “Konular tema ile uyumludur”, “Dergideki konular net bir şekilde anlaşılabilir” kriterlerini %100’ü kısmen karşılama. “Dergideki konular okul öncesi eğitim programının temel ilkeleri ve felsefesine uygundur”, “Ele alınan konu/konular öğretici niteliktedir”, “Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir”, “Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler”, “Konular çocukların meraklarını canlı tutacak seviyededir”, “Dergideki konular, çocuğu araştırmaya teşvik eder”, “Çocukların için bireysel olarak kolaylıkla yapabilecekleri etkinliklere ve deneyler yer vermiştir”, “Çocukların yaratıcı düşünme becerilerini destekler”, “Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır”, “Bilimsel süreç becerilerini destekleyici niteliktedir” kriterlerini %100’ü karşılama. “Cinsiyet, etnik köken ya da sosyo-ekonomik önyargılardan uzak özelliklere sahiptir” kriterlerini %100’ü karşılama. “Konular çocukların yaş ve gelişimine uygundur” kriterlerini %85,7’si kısmen karşılıyorken, %14,3’ü karşılama. “Dergideki konular çocuğun gerçek yaşamına ve güncel olaylara uygundur” kriterlerini %57,1’i karşılıyorken, %28,6’sı kısmen karşılama, %14,3’ü karşılama. “Konu kültürel değerlere (gelenek- görenek ve topluma mal olmuş kişilerin dergiye konu olması vb.) uygundur” kriterlerini %71,4’ü kısmen karşılıyorken, %28,6’sı karşılama. “Konu evrensel değerlere uygundur” kriterlerini %57,1’i karşılıyorken, %28,6’sı kısmen karşılama, %14,3’ü ise karşılama. “Konular çocukların ilgisini canlı tutacak seviyededir” kriterlerini %85,7’si kısmen karşılıyorken, %14,3’ü karşılama.

“Yaparak öğrenebilecekleri etkinlikler yer alır” kriterlerini %14,3’ü kısmen karşılıyorken, %85,7’si karşılamamaktadır. “Dergi bir bütün olarak değerlendirildiğinde eğlendiricidir” kriterlerini %28,6’sı karşılıyorken, %57,1’i kısmen karşılamakta, %14,3’ü ise karşılamamaktadır. “İçerik ve içerikle ilgili sorular düşünmeye yönlendirir” kriterlerini %14,3’ü kısmen karşılıyorken, %85,7’si karşılamamaktadır.

3.1.28. Limon ve Zeytin Dergisi’nin “kahramanlar” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide kahramanlar özelliğine bakıldığında; “Dergideki kahramanların sayısı çocukların gelişim seviyesine uygundur”, “Kahramanlar, derginin farklı sayfalarında kişilik ve davranışsal olarak tutarlı bir biçimde yer almaktadır”, “Dergide birden fazla kahraman bulunur” kriterlerini %100’ü karşılamaktadır. “Gerçek yaşama ters düşmeyen ve iyi yönleri ön plana çıkarılmış kahramanlar yer alır”, “Kahramanlar inandırıcı ve gerçek yaşamdan seçilmiştir” kriterlerini %100’ü kısmen karşılamaktadır. “Kahramanlar, çocuğun kolaylıkla özdeşim kurabileceği niteliktedir” kriterlerini %57,1’i kısmen karşılıyorken, %42,9’u karşılamamaktadır.

3.1.29. Limon ve Zeytin Dergisi’nin “dil ve anlatım” özelliğine ilişkin içerik (içyapı) özelliklerine ait bulgular

İncelenen dergilerde içyapı özelliklerinden birisi olan dergide dil ve anlatım özelliğine bakıldığında; “Dergide kullanılan üslup ve dil çocukların seviyesine uygundur” kriterlerini %71,4’ü kısmen karşılıyorken, %28,6’sı karşılamamaktadır. “Dergide doğru yazım ve anlatım kullanılmıştır”, “Derginin yalın ve duru bir anlatımı vardır”, “Yazım ve noktalama kurallarına dikkat edilmiştir”, “Sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır” kriterlerini %100’ü kısmen karşılamaktadır. “Uzun ve anlaşılması zor, karmaşık paragraflar yer almamaktadır” kriterlerini %71,4’ü karşılıyorken, %14,3’ü kısmen karşılamakta, %14,3’ü ise karşılamamaktadır. “Günlük dilde kullanılan cümle kalıplarından yararlanılmıştır”, “Canlı ve hareketli bir anlatım biçimi vardır”, “Yıllara göre konu ve temalarda çeşitlilik sağlanmıştır” kriterlerini %100’ü karşılamaktadır. “Kullanılan ifadelerin bir kısmı basit, kısa ve kulağa hoş gelen ritmik bir hava içerir” kriterlerini %57,1’i karşılıyorken, %42,9’u kısmen karşılamaktadır. “Sözcükler çocuğun yaş ve kavram gelişimine uygun olmalıdır” Kriterlerini %71,4’ü kısmen karşılıyorken, %28,6’sı karşılamamaktadır. “Söz dağarcığı zengin ve farklı öğrenme fırsatları sunmalıdır. (Dergi çocukların kelime hazinesini geliştirecek niteliktedir.)”, “Anlamayı kolaylaştırıcı bir denge ve bütünlük vardır”, “Çocuklara dil sevgisi ve bilinci aşılamaktadır”, “Ülke genelinde elde edilebilir ve ulaşılabilir”, “Dergi yayınlanmadan önce alan uzmanı eğitimcilerin denetiminden geçmektedir” kriterlerini %100’ü karşılamamaktadır.

3.2. 3-6 Yaş Çocuklarına Yönelik Yayımlanan Dergilerin Temel Fen Kavramları Açısından İncelenmesinden Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın 2.alt amacı doğrultusunda çocuk dergilerinde hangi fen kavramlarına yer verildiğine dair yıl, sayı ve tema bilgilerine ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2. Çalışma Grubundaki Dergilerde Saptanan Tema ve Fena Kavramları

Dergi Adı	Yıl	Sayı	Tema	Saptanan Fen Kavramı
Bilge Minik	2016	Aralık	Neden Acıkırız?	Sağlık
Meraklı Minik	2017	Haziran	Helikopter Böcekleri	Hayvan
Yeşil Ay ve Mavi Kırlangıç	2016	Ocak	Depremler	Jeoloji
Minika Çocuk	2017	Haziran	Güneş ve Komşuları	Astronomi

Bilge Minik 2016 Aralık sayısının Neden Acıkırız? (Sağlık); Meraklı Minik 2017 Haziran sayısının Helikopter Böcekleri (Hayvan); Yeşil Ay Mavi Kırlangıç 2016 Ocak sayısının Dünyada her gün binlerce deprem oluyor. İzlanda'daki buzulların içinde yanardağlar vardır (jeoloji); Minika Çocuk 2017 Haziran sayısının Güneş ve Komşuları Tanıyalım (Astronomi) dergilerinde fen temaları saptanmıştır.

3.3. 3-6 Yaş Çocuklarına Yönelik Yayımlanan Dergilerdeki Temel Fen Kavramlarının Dağılımları ve Yer Verilme Durumlarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın 3.alt amacı doğrultusunda çocuk dergilerindeki fen kavramlarının dağılımları ve bu kavramlara nasıl yer verildiğine dair elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3: 3-6 Yaş Çocuk Dergilerinde Yer Alan Fen Kavramlarının Alt Basamaklarına Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

FEN KAVRAMLARI	2016		2017		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
HÜCRE	0	0	2	0,86	2	0,51
BİTKİ	15	9,67	26	11,30	41	10,64
HAYVAN	49	31,61	70	30,43	119	30,90
DÖNGÜ	7	4,51	17	7,39	24	6,23
EKOLOJİ	23	14,83	38	16,52	61	15,84
MADDE	4	2,58	2	0,86	6	1,55
ENERJİ	4	2,58	7	3,04	11	2,85
YER ÇEKİMİ	1	0,64	2	0,86	3	0,77
JEOLOJİ	7	4,51	6	2,60	13	3,37
METEOROLOJİ	5	3,22	5	2,17	10	2,59
ASTRONOMİ	9	5,80	11	4,78	20	5,19
SAĞLIK	31	20,00	44	19,13	75	19,48
TOPLAM	155	100,00	230	100,00	385	100,00

Dergilerde yer alan fen kavramlarına ait alt basamaklarının sayı ve yüzde dağılımları Tablo 90'da gösterilmiştir. İncelenen dergilerde fen kavramlarının alt basamaklarından birisi olan 'Hücre kavramı' için 2016 yılında hiç yer verilmemişken, 2017 yılında ise %0,86 yer verilmiş; toplamda ise %0,51 yer verilmiştir. Bitki kavramı için 2016 yılında %9,67 yer verilmişken, 2017 yılında %11,30; toplamda ise %10,64 yer verilmiştir. Hayvan kavramları için 2016 yılında %31,61, 2017 yılında %30,43 yer verilmişken; toplamda %30,90 yer verilmiştir. Yine fen kavramlarının alt basamakları olan döngü kavramı için 2016 yılında %5,41, 2017 yılında %7,39 ve toplamda %6,23 yer verilmiştir. Ekoloji kavramı için 2016 yılında %14,83, 2017 yılında %16,52 yer verilmişken; toplamda %15,84 yer verilmiştir. Madde kavramı için 2016 yılında %2,58, 2017 yılında %0,86; toplamda ise %1,55 yer verilmiştir. Enerji kavramı için 2016 yılında %2,58, 2017 yılında %3,04 ve toplamda %2,85 yer verilmiştir. Yer çekimi kavramı için 2016 yılında %0,64 oranda, 2017 yılında %0,86 oranda yer verilmişken, toplamda %0,77 oranda yer verilmiştir. Jeoloji kavramı için 2016 yılında %4,51, 2017 yılında %2,60 ve toplamda ise %3,37 oranda yer verilmiştir. Meteoroloji kavramı için 2016 yılında %3,22 yer verilmiş, 2017 yılında %2,17 yer verilmişken; toplamda ise %2,59 oranda yer verilmiştir. Astronomi kavramı için 2016 yılında %5,80 oranda yer verilmişken, 2017 yılında %4,78; toplamda ise %5,19 oranda yer verilmiştir. Sağlık kavramı için 2016 yılında %20,0 oranda yer verilmiş, 2017 yılında %19,13 oranda yer verilmişken; toplamda ise %19,48 oranda yer verilmiştir.

Tablo 4: Dergilerde Yer Alan Fen Kavramlarının Frekans ve Yüzde Dağılımları

Fen Kavramları	2016		2017		TOPLAM		
	f	%	f	%	f	%	
Yaşam Bilimleri	Hücre						
	Bitki						
	Hayvan	94	60,64	153	66,52	247	64,15
	Döngü						
	Ekoloji						
Fiziksel Bilimler	Madde						
	Enerji	9	5,80	11	4,78	20	5,19
	Yer Çekimi						
Dünya ve Uzay Bilimleri	Jeoloji						
	Meteoroloji	21	13,54	22	9,56	43	11,16
Sağlık	Astronomi						
	Sağlık	31	20,00	44	19,13	75	19,48
	TOPLAM	155	100,00	230	100,00	385	100,00

Dergilerde yer alan fen kavramlarına ait sayı ve yüzde dağılımları Tablo 91'de gösterilmiştir. İncelenen dergilerde fen kavramlarından biri olan yaşam bilimleri için 2016 yılında %60,64 oranda yer verilmişken, 2017 yılında %66,52 oranda yer verilmiş; toplamda ise %64,15 oranda yer

verilmiştir. Fiziksel bilimler için 2016 yılında %5,80 oranında yer verilmiş, 2017 yılında %4,78 oranında yer verilmiş ve toplamda %5,19 oranında yer verilmiştir. Yine fen kavramlarından biri olan dünya ve uzay bilimleri için 2016 yılında %13,54 oranında yer verilmişken, 2017 yılında %9,56 oranında yer verilmiş ve toplamda %11,16 oranında yer verilmiştir. Sağlık kavramları için ise 2016 yılında %20 oranında, 2017 yılında %19,13 oranında, toplamda ise %19,48 oranında yer verilmiştir.

4.SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu araştırma 7 çocuk dergisinin; dil ve anlatım, konu, tema ve kahramanlar yönü ile incelenmesi şeklinde yapılmıştır. Ayrıca Dergilerde hangi fen konu ve kavramlarına hangi sıklıkta yer verildiği hangi aylarda fen kavramlarına daha önem verildiği gibi açılardan incelenmiştir. İnceleme sonucunda;

- Çalışma kapsamında değerlendirilen tüm çocuk dergilerinin Dili Türkçe'dir. Zamanında yayınlanmaktadır. Tüm dergilerin danışma kurulu vardır ve ilk yayın tarihinden sonraki aralıksız yayınlanmaktadır.
- Yaşam bilimleri (%64,15), Sağlık (%19,48), Dünya ve uzay (%11,16) ve fiziksel bilimler (%5,19)'e yer verilmiştir.
- Konulara göre ise dergilerde en fazla hayvan (%30,90), sonra sağlık (%19,48) en sonda ekoloji (%15,84) alt başlıklarına yer verildiği tespit edilmiştir.
- 2016 ve 2017 yıllarında toplam 385 kavramın kullanıldığı belirlenmiştir.
- Minika Çocuk dergisinin; tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım yönünden genel itibari ile %90-100 arasında gibi yüksek oranda ilgili özellikleri karşıladığı ancak özellikle bazı konularda yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Yetersiz kalan maddeler; 'Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır.', 'Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir.', 'Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler.' ve 'İçerik ve içerikle ilgili sorular düşünmeye yönlendirir.', 'Çocukların yaratıcı düşünme becerilerini destekler.' ifadeler olup bu ifadelerden %9-27 gibi oldukça düşük oranlarda olduğu belirlenmiştir.
- Rüzgar Güllü, Pepe ve Yeşilay çocuk dergisinin; tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım yönünden genel itibari ile %90-100 arasında gibi yüksek oranda ilgili özellikleri karşıladığı ancak özellikle bazı konularda yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Yetersiz kalan özelliklerden belli başlı olanlar genellikle konu başlığında altında olan 'Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır.', 'Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir.', 'Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler.', 'Konular çocukların meraklarını canlı tutacak seviyededir.' ve 'Konular çocukların ilgisini canlı tutacak seviyededir.' ifadelerinde olduğu tespit edilmiştir.
- Meraklı Minik çocuk dergisinin; tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım yönünden genel itibari ile %90-100 arasında gibi yüksek oranda ilgili özellikleri karşıladığı tespit edilmiştir.
- Bilge Minik çocuk dergisinin; tema, konu ve kahramanlar, yönünden genel itibari ile %90-100 arasında gibi yüksek oranda ilgili özellikleri karşıladığı ancak dil ve anlatım yönünden genellikle %50'nin altında bir karşılama oranı olduğu belirlenmiştir. Dergide 'Uzun ve anlaşılması zor, karmaşık paragraflar yer aldığı, kullanılan ifadelerin bir kısmı basit, kısa ve kulağa hoş gelen ritmik bir hava içermediği, Sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmadığı tespit edilmiştir.

- Limon dergisinin; tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım yönünden genel itibari ile olması gereken özellikleri karşılamadığı tespit edilmiştir.

Okul öncesi dönemdeki 3-6 yaş arasındaki çocuklar yaşadıkları dünyayı, çevrelerini, bitkileri ve hayvanları ancak resimli dergi/kitaplar, hikâye kitapları ve masallar aracılığı ile anlayıp tanıyabilirler. Ancak bu şekilde çocuk daha önce hiç görmediği yeni nesnelere, canlıları ve doğayı eğlenceli bir şekilde görerek öğrenebilirler. Bu yaş grubundaki çocukların oldukça yüksek algı ve öğrenmeye açık oldukları düşünüldüğünde dergi ve kitaplarda sunulan kavramların çocuk gelişimi için ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim programı fen ile ilgili kavramsal çerçeveyi 3 ana kategori altında toplamıştır. Birinci kategori fiziksel bilimler olup madde, ısı, hareket ve enerji alt başlıklarında; ikinci kategori Yaşam bilimleri ile ilgili olup bitki, hayvan, ekoloji ve döngü alt başlıklarında; Üçüncü kategori, dünya ve uzay olup astronomi; dördüncü kategori ise sağlık olarak belirlenmiştir (İçel, 1977). Araştırmamızdaki dergilerde bu kategorilere göre incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kategorik olarak en çoktan en aza doğru Yaşam bilimleri (%64,15), Sağlık (%19,48), Dünya ve uzay (%11,16) ve fiziksel bilimler (%5,19)'e yer verilmiştir. Konulara göre ise dergilerde en fazla hayvan (%30,90), sonra sağlık (%19,48) en sonda ekoloji (%15,84) alt başlıklarına yer verildiği tespit edilmiştir. 2016 ve 2017 yıllarında toplam 385 kavramın kullanıldığı belirlenmiştir.

Dergi bazında ise Bilge Minik dergisi hayvan, döngü, sağlık; Yeşilay Mavi Kırılmaç dergisi hayvan sağlık kısmen ekoloji ve döngü (sonbahar aylarında); Meraklı minik hayvan ekoloji, döngü; Limon ve zeytin ile Rüzgar Gülü dergisinde ise bu kavramlara hiç yer verilmediği belirlenmiştir. '3-6 Yaş Grubu Çocuklara Yönelik Yayımlanan Resimli Hikâye Kitaplarının Temel Fen Kavramları Açısından' inceleyen Alptekin (2018), incelediği 55 çocuk kitabında fen ile ilgili 673 kavramın geçtiğini, bu kavramların %67'sini sağlık ve yaşam bilimlerinin, %18'ni fiziksel bilimler, %15'ni ise dünya ve uzay bilimlerinin oluşturduğunu bildirmiştir. Ayrıca çalışmada konu bazında en fazla hayvanlar alemi (%35), sonra bitkiler alemi (%26), döngü (%18) ve en az da ekoloji konularının geçtiğini ifade etmiştir. Sackes, Trundle ve Flewares (2009) yapmış oldukları çalışmada 73 adet resimli hikâye kitabını fen kavramları açısından incelemişlerdir. Yapılan çalışma sonucunda fiziksel bilim ile ilgili 32 kitap olduğunu, bunlardan 12'sinin okul öncesi düzey olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda fiziksel bilim ile ilgili kavramların ışık, gölge, yansıma, hareket ve maddenin halleri ile ilgili olduğu bildirilmiştir.

Araştırmamız bu sonuçlar ile benzer olup en fazla yaşam bilimlerinin konu edildiği ve alt başlık olarak ise hayvanlar âleminin daha yoğun bir şekilde işlendiği görülmektedir. İlgili alan yazında hayvan karakterlerinin çocuk kitaplarında oldukça fazla işlendiğine dair birçok araştırma sonucu bulunmaktadır (Kallery ve Psillos, 2001). Hayvan karakterlerinin çocuk kitaplarında sıklıkla kullanılmasının en önemli nedeni verilen mesajın bu şekilde çocuklar için daha etkili ve kalıcı olacağına düşünülmesidir. Bu şekilde asıl konu ile karakter arasında çocuk bir özdeşim kurmakta ve bilginin kalıcı olması sağlanmış olacaktır. Bir diğer neden ise çocuğunun hayvanlar âlemini tanıyarak, nerede yaşadıkları, nasıl beslendikleri ve geliştikleri gibi özelliklerin de çocuk tarafından öğrenilmesi amaçlanmaktadır. Bu öğretilerin özellikle okul öncesi dönemdeki 3-6 yaş grubundaki çocuklarda hazır bulunuşluğu etkileyebileceği düşünülmektedir (Kantemir, 1991).

Ganea, Ma ve DeLoache (2011) okul öncesi çocuklarının fen kavramına tutumlarına yönelik olarak yaptıkları çalışmalarında bu dönemdeki çocukların çeşitli hayvanların gizlenme yeteneklerini okudukları hikâye ve kitaplardan öğrendiklerini ve bu olayı gerçek hayata transfer edebildiklerini; ayrıca ilgili kitapların, çocukların bu konudaki kavram ve bilgi düzeylerini artırdığını tespit etmişlerdir. İlgili araştırma sonucunda resimli çocuk kitaplarının çocuklara yaşadıkları dünya hakkında pek çok şey öğretebileceği dolayısı ile kitap ve dergilerin ilgili hedefe yönelik bilgiler içermesi gerektiği yorumu yapılmıştır.

Araştırmanın en ilgi çekici sonuçlarından biri fiziksel bilimler ile ilgili konulara bütün dergilerde ya çok az ya da hiç yer verilmemesidir. Bilimsel araştırmalar okul öncesi eğitimi programlarının amaçlarından birinin de çocuklara madde, ısı, sıcaklık gibi fiziksel bilimlere ilk adımın atılması olduğunu bildirmektedir. Ancak inceleme konusu 7 çocuk dergisinde ele alınan konular fiziksel bilim kavramlarını yeterince desteklemediğini göstermektedir. Konu ile ilgili yapılan araştırmalardan birinde incelenen 73 resimli kitabın sadece 12 tanesinde 3-6 yaşa hitap eden kısıtlı fiziksel bilimler kavramlarına yer verildiği ifade edilmiştir (Karamustafaoğlu ve Kandaz, 2006). Dağlı (2014) ise okul öncesi eğitimlerde fiziksel bilimler kavramlarına neden az yer verildiğini sorduğu okul öncesi öğretmenlerinin aslında daha fazla fiziksel bilimler kavramını anlatmaları gerektiğini düşündüklerini ancak bu öğretmenlerin uygulamalarında bu kavramlara yer vermediklerini ifade etmiştir.

Fiziksel bilimler kavramlarına hiç yer verilmemesi ya da çok az yer verilmesinin en önemli sebebinin bu kavramların biraz daha soyut olduğu için öğretmenlerin anlatmada güçlük çekebileceklerini düşüncülerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Çocuklar ilk yıllardan itibaren merakları ile dünyayı tanımaya başlarlar. bu süreçte çocuk birçok kavramı dokunarak, koklayarak yada ağzına alarak öğrenmeye çalışmaktadır. Anne babaların tutumu ve çocuklarına sundukları ortam şüphesiz ki çok önemlidir. Çünkü kısıtlayıcı ve ilgisiz durumdaki ebeveynler bilinçsiz bir şekilde çocukların fen kavramına karşı yetersiz olarak gelişimlerine neden olurlar. Anne babaların tutumları çocukların fen bilgisine olan tutumları zerinde şekillendirici olmakta sürekli yasaklayıcı, katı ya da koruyucu yaklaşımların çocuklarda fen gelişimi üzerinde olumsuz etkilere sebep olduğu belirtilmektedir (Kandır ve Can Yaşar, 2011).

Kitap ve dergiler ile desteklenen okul öncesi dönemde çocukların fen ve bilimsel süreç becerileri, materyaller ve fen eğitimi ile karşılaşmaları gelişimlerinin sağlam bir zemine oturtulması açısından oldukça önemlidir (Konar, 2003). Bundan dolayı 3-6 yaş arası dönem çocukların dünyaya dair bir şeyler keşfedebilecekleri ve fen bilgisine ilişkin ilgilerinin yeniden şekillenebileceği önemli dönemdir. Bu dönemdeki fen eğitimi, çocukların merak ve doğal araştırma çabalarını kullanarak çevrelerindeki nesne ve olayları anlamaya destek olan; aynı zamanda zihinsel, bilişsel ve duygusal gelişime de katkıda bulunan bir eğitimidir. Bu eğitim sürecinde çocuklara verilecek dergi ve kitaplar onların bütün bu gelişim alanlarına hitap ederek destek olmalıdır. Fen; çocukların yaşadıkları dünyayı anlaması, tanınması ve bu sürece uyum sağlamasında önemli bir araçtır (Kıldan ve Pektaş, 2009).

3-6 yaş arası çocuklar için hazırlanan dergi ve kitaplarda konunun, kahramanların, dil ve anlatımın çocuğun yaş ve gelişim düzeyine uygun olması, yalın ve akıcı olması beklenmektedir (MEGEP, 2009; MEB, 2011). Bu bilgidен hareketle araştırmamıza konu olan Minika Çocuk dergisinin; tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım yönünden genel itibari ile %90-100 arasında gibi yüksek oranda

ilgili özellikleri karşıladığı ancak özellikle bazı konularda yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Yetersiz kalınan maddeler; ‘Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır.’, ‘Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir.’, ‘Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler.’ ve ‘İçerik ve içerikle ilgili sorular düşünmeye yönlendirir’, ‘Çocukların yaratıcı düşünme becerilerini destekler.’ ifadeler olup bu ifadelerden %9-27 gibi oldukça düşük oranlarda olduğu belirlenmiştir. Rüzgâr Gülü, Pepe ve Yeşilay çocuk dergisinin; tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım yönünden genel itibari ile %90-100 arasında gibi yüksek oranda ilgili özellikleri karşıladığı ancak özellikle bazı konularda yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Yetersiz kalınan özelliklerden belli başlı olanlar genellikle konu başlığında altında olan ‘Ele alınan veya incelenen konular bilim tabanlıdır.’, ‘Bilim ve okumaya karşı pozitif tutumlar geliştirebilecek nitelikte konular seçilmiştir.’, ‘Konular bilim hakkında çocukların özgüvenini destekler.’, ‘Konular çocukların meraklarını canlı tutacak seviyededir.’ ve ‘Konular çocukların ilgisini canlı tutacak seviyededir.’ ifadelerinde olduğu tespit edilmiştir.

Meraklı Minik çocuk dergisinin; tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım yönünden genel itibari ile %90-100 arasında gibi yüksek oranda ilgili özellikleri karşıladığı tespit edilmiştir. Bilge Minik çocuk dergisinin; tema, konu ve kahramanlar, yönünden genel itibari ile %90-100 arasında gibi yüksek oranda ilgili özellikleri karşıladığı ancak dil ve anlatım yönünden genellikle %50’nin altında bir karşılama oranı olduğu belirlenmiştir. Dergide ‘Uzun ve anlaşılması zor, karmaşık paragraflar yer aldığı, kullanılan ifadelerin bir kısmı basit, kısa ve kulağa hoş gelen ritmik bir hava içermediği, Sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmadığı tespit edilmiştir. Limon dergisinin; tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım yönünden genel itibari ile olması gereken özellikleri karşılamadığı tespit edilmiştir. Yılmaz Genç ve Özen Uyar (2016) benzer bir şekilde inceledikleri çalışma sonucunda çalışma grubuna dâhil edilen kitaplarda ele alınan konuların çocukların ilgi ve gelişim düzeylerine uygun olduğu aynı zamanda eğitici nitelik taşıdığı fakat bilimsellik ve dil anlatım yönünden zayıf kaldığını bildirmişlerdir. Alan yazın incelendiğinde araştırma sonuçlarımız ile paralellik gösteren farklı araştırma sonuçlarının olduğu anlaşılmaktadır (MEB, 2011; Özyürek, 2015).

Çocuk dergilerinin geneline bakıldığında bu dergilerin çok fazla fen bilimleri kavramları içermedikleri görülmektedir. Okul öncesi çocuklar üzerinde yapılan bir çalışmada çocukların yaklaşık %50’nin en temel fen kavramlarını dahi bilmedikleri ifade edilmiştir (Karaoğlu ve Ünüvar, 2017). Okuma alışkanlığının okul öncesi dönemde edinildiği, sözcük dağarcığının bu yaş grubunda gelişmeye başladığı ve çocuğun sonraki hayatındaki akademik başarısı için bu dönemdeki kazanımlarının çok önemli olduğu bilgisine paralel olarak Yılmaz ve Balat (2014) ‘*ana sınıfına devam eden çocukların öğrenme stilleri ve temel kavram bilgileri arasındaki ilişkiyi*’ incelediği çalışmada çocukların temel kavramları öğrenmeleri ile dergilerin yazılı ve görsel içerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur. Bu bilgiler doğrultusunda 3-6 yaşa yönelik hazırlanan dergilerin içeriğinde daha geniş çaplı ve daha fazla temel kavram kullanılması, çocukların erken dönem gelişimlerini olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

Sonuç olarak; incelenen 7 çocuk dergisinde yeteri kadar fen kavramlarına yer verilmediği yaşa ve sağlık ile ilgili kavramlar orta seviyede olurken dünya/uzay ve fiziksel bilimler ile ilgili kavramların oldukça yetersiz olduğu tespit edilmiştir. İçerik olarak ise dergilerin dil ve anlatım ile bilimsel yönden oldukça zayıf oldukları ancak işlenen temaya uygunluk ve kahramanlar yönünden olması gereken seviyede oldukları belirlenmiştir.

Öneriler;

- Okul öncesi döneme yönelik olarak dergi veya kitapları yayınlamadan önce psikolog, alan uzmanları (fen, matematik, Türkçe) ve okul öncesi öğretmenlerinden oluşan bir komisyon oluşturularak bu komisyon tarafından detaylı bir incelemeden geçirilmeli ve çocukların gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek ya da gelişimlerine katkı sağlamayacak eserler yayımlanmamalıdır.
- İlgili yaş grubuna yönelik hikâye ve dergi hazırlayan yazarla; alan uzmanı olan kişilerden gerekli yardımı alarak dergi ve kitapların içeriğinde fen beceri ve kavramlarına ilişkin doğru anlatımlar yapılmalıdır.
- Okul öncesi dönemdeki kitap ve dergilerin sonunda ailelerin düşüncelerine yönelik sorulara yer verilmelidir.
- Kitap içeriğinin, dil ve anlatım özelliklerinin ilgili yaş grubuna uygun olup olmadığı yaş grubu ile uyumluluğuna dikkat edilmelidir.
- Dergi ve kitaplar üzerinde yaş etiketi açık ve net bir şekilde olmalıdır.

KAYNAKÇA

Aktaş Arnas, Y., Aslan, D., & Günay Bilaloğlu, R. (2012). *Okul öncesi dönemde fen eğitimi*. 3. Baskı. Vize Yayıncılık, Ankara

Alptekin, Z. D. (2018). 3-6 Yaş Grubu Çocuklara Yönelik Yayımlanan Resimli Hikâye Kitaplarının Kavram Gelişimine Katkısı Ve Temel Fen Kavramları Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 2(1), 76-86.

Aral, N., & Kadan, G. (2018). 2013 Okul öncesi eğitim programının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 113-131.

Bredenkamp, S. (2011). Understanding and applying developmentally appropriate practice. *Effective practices in early childhood education: Building a foundation*. Upper Saddle River, N.J.: Pearson.

Broström, S. (2015). Science in early childhood education. *Journal of education and human development*, 4(2), 107-124.

Butzow, C.M., and Butzow, J.W. (2000). Science through children's literature: An integrated approach (2nd ed.). Englewood, CO: Teacher Ideas Press.

Çamlıbel Çakmak, Ö. (2014). *Okul öncesi dönemde fen eğitimi ve öğretmenin rolü*. Mustafa Çetin, Çiğdem Şahin (Ed.), Okul Öncesi Dönemde Fen Eğitimi içinde s.29-47. Ankara: Pegem Akademi.

Çıkla, S. (2005). Tanzimattan günümüze çocuk edebiyatı ve bazı öneriler. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 104(105), 89-107.

Dağlı, H. (2014). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan fen eğitiminin içeriği konusunda öğretmen görüşlerinin incelenmesi*, (Tez) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Dejonckheere, P. J., De Wit, N., Van de Keere, K., & Vervaeet, S. (2016). Exploring the Classroom: Teaching Science in Early Childhood. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 8(4), 537-558.

Eliason, C., and Jenkins, L. (2003). A practical guide to early childhood curriculum. Prentice Hall Upper Saddle River.

Eshach, H., & Fried, M. N. (2005). Should science be taught in early childhood?. *Journal of science education and technology*, 14(3), 315-336.

Ganea, P. A., Ma, L., & DeLoache, J. S. (2011). Young children's learning and transfer of biological information from picture books to real animals. *Child Development*, 82(5), 1421-1433.

Gürbüz, S., ve Şahin, F. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İçel, K. (1977). *Kitle Haberleşme Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Jones I, Lake VE, and Lin M. (2008). *Early Childhood Science Process Skills: Social and Developmental Considerations*. In O. N. Saracho, & B. Spodek (Eds.), *Contemporary perspectives on Science and Technology in Early Childhood Education*. (pp. 17-40), NC: Information Age Publishing Inc, Charlotte.

Kallery, M., & Psillos, D. (2001). Pre-school Teachers' Content Knowledge in Science: Their understanding of elementary science concepts and of issues raised by children's questions. *International Journal of Early Years Education*, 9(3), 165-179.

Kandır, A. & Can Yaşar M. (2011). *Okul öncesi dönemde fen eğitimi*. İstanbul: Morpa Yayınevi.

Kantemir, E. (1991). Çocuklara Yönelik Yayınlar ve Çocuk Kitapları Sorunu, *Türk Aile Ansiklopedisi*, (1), 247-250.

Kao, H., Su, M., & Huang, C. (2005). A study for developing practicable instructional modules to promote students' understanding of the nature of science. *IHPST. Karamustafaoğlu, O.(2009). Fen ve teknolojide temel yönelimler. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 87-102.

Karamustafaoğlu, S., & Kandaz, U. (2006). Okul öncesi eğitimde fen etkinliklerinde kullanılan öğretim yöntemleri ve karşılaşılan güçlükler. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 65-81.

Karoğlu, H., & Ünüvar, P. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özellikleri ve sosyal beceri düzeyleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 231-254.

Kıldan, O., & Pektaş, M. (2009). Erken çocukluk döneminde fen ve doğa ile ilgili konuların öğretilmesinde okulöncesi öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 113-127.

Konar, E. (2003). Çocuk Siyaseti ve Gürbüz Türk Çocuğu Dergisi. *Tarih ve Toplum Dergisi*, 40(235), 20-22.

MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi). (2009). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Çocuğun Gelişimi*, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Ankara.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2011). Aile ve Tüketici Hizmetleri, Gelişim Alanları, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Oğuzkan, A.F. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Özbey, S. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin fen etkinliklerine ilişkin yeterliliklerinin belirlenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özmen, H. (2004). Fen öğretiminde öğrenme teorileri ve teknoloji destekli yapılandırmacı (constructivist) öğrenme. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 100-111.

Özyürek, A. (2015). Okul Öncesi Çocukların Sosyal Beceri Düzeyleri ile Anne Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(206), 106-120.

Rezba, J., Fiel, R., Funk, H., Okey, J., & Jaus, H. (1995). *Learning and Assessing*. Dubuque, Kendall, Iowa.

Sackes, M., Trundle, K. C., & Flevares, L. M. (2009). Using children's literature to teach standard-based science concepts in early years. *Early Childhood Education Journal*, 36(5), 415-422.

Trundle, K.C., & Saçkes, M. (2015). *Research in early childhood science education*. Springer.

Yalman, D., Topuz, M., & İçli, M. (2018). *Meraklı Minik Dergisinin Çeşitli Kriterler Açısından Analizi*. Uluslararası Katılımlı IV. Çocuk Gelişimi Kongresi (22-24 Ekim 2018), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yıldırım, A. & Şimşek H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yılmaz Genç, M. M., & Özen Uyar, R. (2016). Resimli çocuk kitaplarının fene yönelik kavram, konu ve temalar açısından incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 9(46), 600-607.

Yılmaz, E., & Balat, G. U. (2014). Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Annelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları ile Ebeveyn Öz Yeterlilik Algularının İncelenmesi. *Education Sciences*, 9(4), 394-402.

Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.